

Kaj Bundvads tale om folkepensionen i Folketinget

Taler

Kaj Bundvad
Medlem af Folketinget for
socialdemokratiet

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

1 Folkepensionen – et sikkert grundlag for folk.

Jeg mener ikke, at man skal spørge, hvor lidt de ældre behøver for at klare sig, men derimod hvor meget de skal have for at opnå en levestandard, der står i
5 passende forhold til, hvad man anser for passende for andre...

Frem for at lade sig drive til stadige mere eller mindre tilfældige reguleringer og lempelser – tænk på det virvar, vi har i dag – fandt vi det derfor rigtigt at imødekomme befolkningens ønsker og søge at lede den ind i frugtbare baner.
10 Man bør nemlig ikke kun spørge, hvor man begynder, men også hvilken vej man vil gå, og ganske særlig hvor man vil ende. Derfor foreslog vi at gennemføre folkepensionen over en 30 års periode. Slutresultatet ville være en almindelig pension, ens over hele landet, med satser ca. 33 pct. højere end de nu gældende københavnske og gjort værdifast ved, at folkepension på ethvert tidspunkt
15 skulle stå i fast forhold til befolkningens gennemsnitsindtægt, idet den skulle udgøre 2/3 af denne indtægt...

Der spørges: Har vi råd til folkepension? Det spørgsmål er indgået i den offentlige debat, også i radioen. Det synes mig, som om man til tider glemmer at
20 stille et andet spørgsmål: Er det nødvendigt eller ønskeligt med folkepension? For måske var det lettere at svare på spørgsmålet om, hvad vi har råd til, når det andet var klaret. Men jeg vil alligevel gerne gå ind på spørgsmålet om at have råd, og jeg tager således som jeg har mødt det i den offentlige debat.

25 Først vil jeg anlægge en rent social betragtning og spørge, om de vilkår, vi byder vore gamle, er fuldt tilfredsstillende, og jeg tror, at svaret må blive et nej. Skal vi da ikke betragte det at give vore gamle gode kår som en æressag for de yngre? Og skulle vi ikke have råd til som nu ved første regulering at forhøje aldersrenten for et ægtepar med 400 kr. eller 8 kr. om ugen? Jeg tror, man bør sige, at vi ikke har

råd til at lade være.

De gamle har ikke sparet op, siger man. Nu er der for det første hertil at sige, at forudsætningen for at kunne spare op jo dog i det mindste er, at man har noget
35 at spare op af, og det har ikke været tilfældet for alle. Dertil kommer, at man i opsparingsdiskussionen altid kun tænker på penge. Men hvad med værdierne, med husene, med produktionsapparatet og alt det andet, som et moderne samfund består af? Det har de, som kom forud for os, om ikke opbygget, så dog viderebygget og givet os i arv. Det er landbrugerens indsats, det er smedens,
40 arbejdsmandens og andres, selvom de måske ikke i dag har en jante på en sparekassebog. Er deres praktiske og værdiskabende indsats ikke en opsparing til fordel for næste generation, og er den ikke en rente værd, som de kan leve af?

Man tilsidesætter andre sociale opgaver, påstås der. Hertil vil jeg først sige, at der
45 blandt dem, der siger sådan, nok skal være nogle, der heller ikke ville være hjemme, hvis andre sociale spørgsmål blev rejst. Det er dem, der altid taler om at have råd, når det drejer sig om sociale anliggender. For øvrigt taler man om dette spørgsmål, som om udgiften til folkepension vil virke ødelæggende for alt andet. Går man de i folkeforsikringskommissionen stillede forslag efter – og som
50 bekendt har hvert parti stillet sit – vil man finde, at alle forslagsstillerne går ind for, at de gamles kår bør forbedres, mere eller mindre. Heraf kan man vel drage den slutning, at det beløb – eller et tilnærmelsesvis så stort – der er afsat til forbedring af aldersrentemodtagernes kår, i denne forbindelse skulle være uden for diskussion. Herefter er spørgsmålet, om det beløb, der går til andre end
55 rentemodtagere, er af en sådan størrelse, at det er aldeles ødelæggende for alle andre socialpolitiske opgaver. Det første år vil dette beløb være ca. 35 mil. kr. Mon ikke dette relativt beskedne beløb kan bringe denne diskussion ned på jorden?

60 Vi står over for store investeringer. Vi skal have automatiseret; fabrikker og virksomheder skal udbygges af hensyn til de store årgange; vi skal have atomkraftanlæg, og det koster alt sammen mange penge. Det er rigtigt, men jeg kan ikke lade være med at spørge mig selv, om investering i fremtidsopgaver skal betales af de gamle alene i form af for ringe kår.

65

For øvrigt, hvorfor glemmer man at tale om, at investering i en konstruktiv socialpolitik kan være en ganske god forretning – også for samfundet?

70 Ordningen vil øge forbruget og skabe yderligere valutavanskeligheder, siger
man. Det er kun delvis rigtigt, så vidt jeg kan skønne. Når vi ved ordningens
finansiering sørger for, at bidraget nogenlunde svarer til de udbetalte beløb, da
er der tale om et flyttet forbrug fra den aktive aldersgruppe til de ældre. Der kan
også være tale om, at forbruget ved at blive flyttet ændrer karakter, f. eks. fra
75 biler og udenlandsrejser til det daglige livs fornødenheder, og det vil ikke skade
valutaen.

Hvad finansieringen af udgifterne angår, går forslaget ud på, at der opkræves et
særligt pensionsbidrag...

80 Oprindelig havde mit parti og Det Radikale Venstre tænkt sig – og har foreslået
det – at en udvidelse af vor alderdomsforsørgelse måtte ske over skatter og
afgifter på samme måde, som vi dækker aldersrenten ind i dag, men da der både
fra Venstres og Det Konservative til dækning af udgifterne, er dette ønske
85 imødekommet...

Så siger man, at opkrævningen af et sådant pensionsbidrag vil skade
opsparingen, idet vi tager fra de produktive grupper, der sparer op, og giver til
forbrug. Det er ikke let fuldstændig at gøre dette forhold op, men man tør vist
90 regne med, at den opsparing, der kan tænkes at komme til diskussion i denne
forbindelse, kun omfatter en lille del af det samlede beløb. I diskussionen
glemmer man imidlertid at se på den anden side af sagen. En friere ordning for
de ældre og de yngres bevidsthed om, at de senere går ind i en ordning, vil
utvivlsomt virke fremmende både på arbejdsindsats og opsparing. Der er for
95 mig ingen tvivl om, at kan vi gennem folkepensionen skabe et sikkert grundlag
for folk at bygge på, og de ved, at de ikke bliver ramt, hvis de yder en ekstra
indsats, da vil de selv bygge videre.

Jeg tror, man overser, at vi i dag binder betydelige kræfter ved en
100 uhensigtsmæssigt opbygget ordning. Kan vi igennem den ordning, vi vil lave,
stimulere folks lyst til arbejdsindsats og opsparing, vil det efter min mening
mere end opveje en formentlig meget begrænset nedgang i opsparingen i
øjeblikket.

105

Kilde

Folketingstidende 1955-56, sp. 1163 ff..

Kildetype

Digitalt manuskript

110

Tags

Folketingstale, Politisk tale, Socialdemokratiet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/kaj-bundvads-tale-om-folkepensionen>

115

120

125

130

135

140

145